

A kanapénk Vojnyicevkában

Melodramolett pusztulás idején

Az átirat **Csehov Platonov** című művének **Radnai Annamária** által fordított szövege alapján készült, más Csehov-drámákból vett részletekkel kiegészítve.

Ez az előadásunk valóban drámai küzdelmek árán született – gondolom, sok más színpad/társulat/alkotó közösség hasonlóképpen kezdheti idei beszámolóját.

Hogy teljes legyen a kép: tavaly kb. két lépésnyire voltunk a darabunk (amely saját ötleteink alapján készült) befejezésétől, amikor lezárták az országot. Aztán augusztusban a szokásos háromnapos évadnyitó táborunkban úgy döntöttünk, hogy unalmas lenne egész évben újra csak ezzel foglalkozni, ezért azt gondoltuk, az „öregekkel” elkezdünk mellette egy másikat is, a „kicsik” pedig - a darab mozaikos felépítése miatt könnyedén – bekapcsolódnak a régibe. (Mi nem művészeti iskola vagyunk, minden évben veszünk fel új tagokat: a nulladik évfolyamosok jelentkezhetnek májusban, és az év mindig egy háromnapos táborral kezdődik augusztusban Tápióságon.)

Ekkor jöttek az újabb korlátozások: a szokásos csütörtök 3-tól 6-ig helyett csak 5 óráig próbálhattunk, ami semmire sem elég: bemelegítő játékok/tréningek, néhány beszédgyakorlat, és alig marad egy óra. Mikor aztán a lezárás is elkezdődött, beláttuk, hogy jó, ha egy darabot be tudunk fejezni (és akkor még nem is láttuk, mennyi ideig nem próbálhatunk); így a tavalyi darabot (ezzel a „kicsiket”) elengedtük. A játsszók 18 éven felüliek, a főszereplő az idén ballagott.

A darabról, a próbákról és a nehézségekről

A gyerekek azt kérték, hogy az idén kész szöveget dolgozzunk fel. Miután konkrét ötlettel vagy témával senki nem állt elő, a színpad összetételét és a darab témájának és a helyzeteknek/viszonyoknak az érvényességét/megélhetőségét figyelembe véve javasoltam a Platonovot.

Ez Csehov első drámája, 17 – 18 éves korában írta. Dramaturgiai szempontból túlterhelt, nagyon hosszú (kb. három másik kitelne belőle), tehát elképzelhetetlen, hogy vágás – változtatás nélkül előadható (és szerintem nem is kellene). Ha már úgyis, akkor gondoltunk egy merészet: a szereplőket megfosztottuk életkoruktól (és részben a családi viszonyoktól), csak a karakterek (inkább figurák) és a viszonyok esszenciáját őriztük meg, és az egész cselekményt belesűrítettük egy másfél napos buliba napjainkban.

A darab központi motívuma a kanapé lett, amely konkrét használata mellett – szándékaink szerint - jelentésképző, metaforikus elemmé vált: a hely, ahol szeretnek, elfogadnak, megértenek minket; ahol még emlékeznek a múltunkra, és annak látnak minket, akik lehettünk volna, ha közben – gyávaságból, lustaságból, kishitűségből - el nem szalasztunk minden lehetőséget. Elvesztését nagyobb tragédiaként éljük meg, mint azt, hogy a világ szép lassan összeomlik körülöttünk; tulajdonképpen annyira el vagyunk foglalva saját ügyeinkkel, hogy ezt nem is érzékeljük. (Ez az értelmezés nem idegen az eredeti drámától sem, amely szintén érint súlyos társadalmi problémákat, de mégis az emberi kapcsolatokra, szerelmekre, barátságokra és ámulásokra fókuszál.) A külvilágból érkező hírek egy TV képernyőjén keresztül, filmbejátszásokból/montázsokból érkeznek, de nem lépik át a szereplők

ingerküszöbét, akik saját kapcsolati kríziseik megoldásával és a rég várt buli kiélvezésével vannak elfoglalva.

Mivel a darab nagyon hosszú, nem olvasta el mindenki; emiatt nem követhettük azt a gyakorlatot, hogy a gyerekek által kiválasztott jelenetek mentén kezdjük a munkát, így felajánlottam egy általam készített szöveggönyvet (amelynek azóta megszületett a 11+ változata). Sokat foglalkoztunk a karakterekkel (inkább figurákkal), hogy milyen típusú fiatalok lennének ma, a viszonyokról, a környezetről (lepukkant kisvárost képzelünk el), a ház alaprajzáról stb. A darab jelentéktelen Másája helyett a Sirály és a Három nővér Másájának (felfoghatók ugyanannak a szereplőnek életkori változataiként) szövegeiből alkottunk egy Mása-szerepet.

A Lovassy Színpaddal nagyon sokat dolgozunk improvizációval, különösen kezdőknek nem szívesen adok kész szöveget. Ám éppen csak elkezdtünk a jelenetekből kivágott mondatokra és adott helyzetekre improvizálni, amikor a próbaidő korlátozása gyakorlatilag ellehetetlenítette a munkánkat, nagyon keveset tudtunk végezni egy próbán. Ezután jött az online tanítás. Innentől kezdve online próbákat tartottunk, amelyek alkalmat adtak a szövegek memorizálására és a helyzetek/viszonyok/szándékok alapos elemzésére (most szerencsés választásnak bizonyult a kész szöveg, és az is segített, hogy sok a páros jelenet), de ez azért messze nem ugyanaz, mint a normális próbák adta lehetőségek. Ahogy a jelenléti oktatás kezdete egyre kijebb tolódott, egyre távolabbra került a lehetőség, hogy eljussunk az előadásig. Ráadásul decemberben az egyik játészó – akinek mentális problémákat okozott a lezárás – bejelentette, hogy kilép. Így újra kellett gondolni az egészet, újabb szereposztás stb. Azért tartottunk ki, mert még így is szerettünk dolgozni ezzel az anyaggal, és mert vannak olyanok a csoportban, akik két éve színpadosok, és még nem álltak színpadon (nem kell magyaráznom, mit jelent egy előadás készségfejlesztés és közösségformálás tekintetében). Hálás vagyok azoknak a gyerekeknek, akik kitartottak, és húzták magukkal a többieket is.

Gyakorlatilag május 10-től kezdtük el a jelenléti próbákat. Miután a főszereplő végzett az írásbeli érettségikkel, mindennap próbáltunk tanítás után, mert ő ráért, a többiek pedig egy-egy délutánra kellett, hogy bejöjjenek; csütörtökönként csináltuk meg a közös jeleneteket, amelyek nagy része improvizáció és mozgás. Emellett két szombaton próbáltunk (9-től 16-ig). Amit sajnállok, hogy így arra maradt kevesebb idő, amit legjobban szeretünk: a kísérletezésre. Azért igyekeztünk a szövegeket improvizációval, nehezen mondható részletek kicserélésével élőbbé tenni. Június 14. volt az a dátum, amikor utoljára előadhattuk, mert a tanév lezárult.

Azt hiszem, büszkéek lehetünk arra, hogy ilyen színvonalon meg tudtuk csinálni. Volt egy főpróbánk és két előadásunk, amelyek nagy sikert arattak az iskolában, és a gyerekek élvezettel tudtak játszani. Nyilván lehet még javítani (5 – 10 percet még le lehet pl. faragni a játékidőből). Ha eljuthatnánk a fesztiválra, az betetőzése lenne a munkánknak, elballagó főszereplőnknek pedig az utolsó ilyen lehetőség.

Veszprém, 2021. 06. 28.

Fürj Katalin

a Lovassy Színpad vezetője